

KLIMA- OG
FORURENSNINGS-
DIREKTORATET

Talisman Energy Norge AS
Postboks 649, Sentrum
4003 Stavanger

Klima- og forurensningsdirektoratet
Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo
Besøksadresse: Strømsveien 96

Att: Alice Baker

Telefon: 22 57 34 00
Telefaks: 22 67 67 06
E-post: postmottak@klif.no
Internett: www.klif.no

Dato: 31.03.2011

Vår ref.: 2007/1079 405.141

Deres ref.: 11/040

Saksbehandler: Hilde Knapstad, telefon: 22573722

Vedtak om godkjenning av rapport om kvotepliktige utslipp i 2010 og pålegg om oppfølging for Talisman Energy Norge AS – Gydafeltet

Klif kontrollerer og godkjenner de kvotepliktige virksomhetenes rapportering av CO₂-utslipp. Vi har gjennomgått den innsendte rapporten og finner å kunne legge til grunn innrapporterte utslippstall når kvoteplikten skal gjøres opp innen 30. april 2011. TENAS har i 2010 hatt et kvotepliktig utslipp på 59 369 tonn CO₂.

Bedriften har følgende oppfølgingspunkter:

- **Bedriften skal redegjøre for hvilke tiltak de skal gjennomføre for å få redusert usikkerheten i måling av aktivitetsdata for kildestrøm 3 (HP fakklegass) og 4 (LP fakklegass).**
- **Dersom det skal trekkes fra nitrogen i fakklegass, må det søkes om endring av tillatelsen for de kildestrømmene der det er relevant.**

Vedtaket om godkjenning av rapport og fastsettelse av gebyrsats, kan påklages til Miljøverndepartementet.

1. Sakens bakgrunn

Vi viser til utslippsrapport innlevert 21. februar 2011, e-post datert 18. mars 2011 samt e-post med oppdatert kvoterapportering datert 22. mars 2011. Vi har lagt de rapporterte dataene i e-post datert 22. mars 2011 til grunn for vårt vedtak.

Kvotepliktige virksomheter skal rapportere sine utslipp av CO₂ innen 1. mars året etter at utslippene fant sted. Dette følger av lov 17. desember 2004 nr. 99 om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteloven) § 16 første ledd og tillatelse til kvotepliktige utslipp av klimagasser av 14. mars 2008 med senere endringer. Nærmere

regler om rapporteringen, herunder regler om hva som skal rapporteres og hvordan utslippene skal beregnes eller måles, er gitt i forskrift 23. desember 2004 nr. 1851 om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteforskriften) kapittel 2 med vedlegg.

Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) kontrollerer og godkjenner den enkelte kvotepliktiges rapportering av CO₂-utslipp, i henhold til klimakvoteloven § 17.

Klif gjennomførte inspeksjon ved Talisman Energy Norge as – Gydafeltet (heretter TENAS), den 8.–12. november 2010, jf. inspeksjonsrapporten (vår ref. 2010.035.R.Klif). Virksomheten fikk da ett avvik og én anmerkning som er relevant for dette vedtaket: *Avvik:* Virksomheten har ikke innarbeidet skriftlige prosedyrer for måling, beregning og rapportering av kvotepliktige utslipp i sitt styringssystem. *Anmerkning:* Måling og beregning av aktivitetsdata for diesel kan forbedres.

2. Klifs vurdering

Overholdelse av fristen for innlevering av utslippsrapport

TENAS sendte inn utslippsrapport for bedrifter med kvotepliktige utslipp av CO₂ den 21. februar 2011, som er innen fristen.

Klif har imidlertid måttet etterspørre utfyllende informasjon og oppdatert rapporteringsskjema for Gyda. Klif understreker at klimakvoteforskriftens krav til rapportering innen 1. mars innebærer at en fullstendig rapport skal leveres innen fristen. Vi forventer at det ved neste års rapportering leveres en fullstendig utslippsrapport innen fristen.

Vi gjør generelt oppmerksom på at TENAS må melde til Klif dersom måleutstyret slik det er beskrevet i måle- og beregningsprogrammet ikke er i overensstemmelse med det faktiske utstyret på Gyda. Klif vil i så fall oppdatere tillatelsen basert på informasjon fra TENAS.

Vurdering av kvotepliktige CO₂-utslipp

Kvoteplikt

Kvoteplikten for Gydafeltet er knyttet til virksomhetens energianlegg. For en nærmere presisering av kvotepliktens omfang vises det til bedriftens tillatelse til kvotepliktige utslipp, sist endret 17. januar 2010.

Kilder til kvotepliktige utslipp

Bedriften har i 2010 hatt kvotepliktige utslipp fra følgende kildestrømmer:

Kildestrømnr	Kildestrøm	Kommentar
1	Brenngass	
2	Diesel	
3	Fakkelgass	HP-fakkel
4	Fakkelgass	LP-fakkel

TENAS har for Gydafeltet ikke rapportert om kvotepliktige utslipp som ikke er omfattet av tillatelsen.

Vurdering av aktivitetsdata

TENAS har rapportert aktivitetsdata og usikkerhet i beregning av aktivitetsdata. De rapporterte dataene fremgår i tabellen nedenfor. Der fremgår også kravet til usikkerhet i beregning av aktivitetsdata som er stilt i tillatelsen.

Kildestrømnr	Kildestrøm	Aktivitetsdata	Usikkerhetskrav (%)	Rapportert usikkerhet (%)
1	Brenngass	18 536 665 Sm ³	1,50	0,70
2	Diesel	1 675 tonn	1,50	1,46
3	HP Fakkelgass	669 366 Sm ³	7,50	24
4	LP Fakkelgass	356 104 Sm ³	7,50	7,60

Metode

Bestemmelse av mengden aktivitetsdata for kildestrøm 1 (brenngass) og 2 (diesel) er fremkommet som beskrevet i punkt 6 i virksomhetens program for beregning og måling av kvotepliktig utslipp.

Bestemmelse av aktivitetsdata for kildestrøm 3 (HP fakkelgass) og 4 (LP fakkelgass) er ikke fremkommet som beskrevet i punkt 6 i virksomhetens program for beregning og måling av kvotepliktig utslipp.

Usikkerhet

Bedriften har rapportert usikkerhet i bestemmelse av aktivitetsdata for kildestrøm 1, 2, 3 og 4.

De rapporterte usikkerhetene for kildestrøm 1 (brenngass) og kildestrøm 2 (diesel) ligger innenfor kravet til usikkerhet i aktivitetsdata gitt i bedriftens tillatelse til kvotepliktig utslipp.

Usikkerheten for kildestrøm 3 (HP fakkelgass) og kildestrøm 4 (LP-fakkelgass) tilfredsstillers ikke kravet i bedriftens tillatelse til kvotepliktig utslipp.

Kildestrøm 1 (brenngass)

For bestemmelse av aktivitetsdata for kildestrøm 1 (brenngass) på Gydafeltet benyttes måleblende med online tetthetsmåler. Usikkerhetsberegninger i aktivitetsdata for kildestrøm 1 er gjennomført av MetroPartner. Usikkerheten i mengden brenngass for 2010 er beregnet til 0,70 prosent.

TENAS har ikke rapportert om avvik i målesystemet, det er heller ikke opplyst om avvik i usikkerhetsberegningene. Klif legger derfor til grunn at det ikke har vært avvik i målesystemet i kildestrøm 1. Vi ber om at TENAS ved neste års rapportering rapporterer om hvorvidt det har vært avvik og hvilke mengder som er estimert i avviksperioden.

Klif tar opplysningene i usikkerhetsberegningene til etterretning.

Kildestrøm 2 (diesel)

Beregninger av usikkerhet i måling av diesel forbrukt på Gyda er gjennomført av Aibel. Ifølge beregningene har TENAS tatt hensyn til lagerbeholdningen ved årets begynnelse og slutt og mengden diesel benyttet til andre formål. Den rapporterte usikkerheten for kildestrøm 2 (diesel) ligger innenfor kravet til usikkerhet i aktivitetsdata gitt i bedriftens tillatelse til kvotepliktig utslipp.

På revisjonen av Gyda 8.–12. november 2010 fikk TENAS følgende anmerkning: måling og beregning av aktivitetsdata for diesel kan forbedres. Klif anser at årets rapportering av diesel er utført som beskrevet i måleprogrammet.

For beregning av aktivitetsdata for diesel har TENAS benyttet en tetthet for diesel på 856,49 kg/Sm³ som er et gjennomsnitt av levert diesel (jf. e-post med oppdatert utslippsrapport datert 22. mars 2010).

Vi mener at en den mest korrekte måten å beregne tettheten på er ved å benytte tettheten i levert diesel ved de ulike lastene og beregne et veid snitt over lastene. Basert på det erfaringsgrunlaget vi nå har med hensyn til variasjon i tetthet på diesel, har vi imidlertid besluttet at vi også kan aksepterer at operatører benytter fast verdi for tetthet på 855 kg/Sm³. Dersom fast verdi benyttes, må det legges til et bidrag i usikkerhetsbudsjettet på 0,5 prosent.

Kildestrøm 3 (HP fakkalgass) og kildestrøm 4 (LP fakkalgass)

MetroPartner har for TENAS beregnet usikkerheten i aktivitetsdata for kildestrøm 3 (HP fakkalgass) og kildestrøm 4 (LP fakkalgass).

Fratrekk av nitrogen

I MetroPartners rapport om vurdering av måleusikkerheten for fakkalgassmålinger i 2010 på Gyda er TENAS sin metode for måling av fratrekk av nitrogengass beskrevet. Det er vist til at det totale fakkalgassvolumet representerer summen av naturgass som forbrennes i HP-fakkell og LP-fakkell, fratrukket nitrogen som benyttes som inertgass. Ifølge rapporten måles nitrogen med rotameter. Disse er kalibrert med vann og senere omskalert til å gjelde for nitrogen, men det er ikke gitt informasjon om hvordan

omskaleringen er gjort, eller hvordan det er korrigert for feilindikeringen. Ifølge rapporten indikerer kalibreringsresultatene med vann en feil på -3 til 5 % for den ene og -7 til -15 % for den andre måleren. Ut fra dette er det tatt høyde for en usikkerhet på 10 % med 95 % konfidensnivå i rapporten for nitrogenmålingene.

Klif er enig i at tilsatt nitrogen i fakkalgass i utgangspunktet ikke er kvotepliktig og dermed kan trekkes fra gasstrømmen. Det forutsetter imidlertid at virksomheten har god kontroll på fratrekke slik at fakkelmengden ikke underrapporteres og at usikkerheten i tillatelsen overholdes. Vi ser at fratrekke av nitrogen er synliggjort i svært mange av årets kvoterapporter. Ved tidligere rapporter har dette fratrekke ikke vært synliggjort og rapportert. Etter vår vurdering kan det synes som det ved tidligere år har vært ulik praksis mht. fratrekke.

For rapportering av kvotepliktige utslipp i 2010 godtar vi fratrekke av nitrogen slik virksomheten har gjort det ved årets rapportering. Men vi varsler samtidig om at vi ved neste års rapportering forutsetter at kravene til usikkerhet ved beregning av aktivitetsdata for fakkalgass overholdes ved fratrekke av nitrogen, og at dette synliggjøres i rapporten. Vi understreker for ordens skyld at metoden og måleutstyr for beregning av aktivitetsdata må være i henhold til tillatelsen til kvotepliktige utslipp. Det innebærer at dersom TENAS ønsker å fortsette å trekke fra nitrogen i fakkalgassen, må de søke om endring av tillatelsen.

Usikkerhetsberegninger for fakkalgass

Beregningene viser at usikkerheten i mengden HP fakkalgass er svært høy. Usikkerheten er beregnet til 24 prosent i netto mengde faklet hydrokarboner, inkludert usikkerheten i målingene av nitrogen til fakkel. Den rapporterte usikkerheten er et avvik fra kravet i bedriftens tillatelse av 14. mars 2008 med senere endringer.

Usikkerheten i aktivitetsdata for kildestrøm 3 (HP fakkalgass) tilfredsstillende ikke kravet i bedriftens tillatelse til kvotepliktig utslipp. TENAS har tidligere opplyst at lav gjennomstrømningshastighet i måleutstyret i forhold til utstyrets ideelle operasjonsområde, er årsaken til at usikkerheten blir høy.

Som tilbakemelding på 2009-rapporteringen skulle TENAS redegjøre for hvilke tiltak som måtte gjennomføres for å redusere usikkerheten, eller TENAS skulle søke om å få omgjort kildestrøm 3 til en de-minimis kildestrøm. TENAS søkte om å få omgjort kildestrøm 3 til de-minimis kildestrøm i sin tilbakemelding datert 20. mai 2010, deres ref. 10/106. Dette ble gjort i vårt vedtak av 05. juli 2010. 10. januar 2011 søkte imidlertid TENAS igjen om å omgjøre kildestrømmen til vanlig kildestrøm, og fikk tillatelse 17. januar 2011. Klif er oppmerksomme på at Gyda er et felt i haleproduksjon. Vi pålegger likevel en redegjørelse for hvilke tiltak som kan gjennomføres for å redusere usikkerheten i aktivitetsdata for fakkalgass innen 1. juni 2011.

Usikkerheten for aktivitetsdata for kildestrøm 4 er beregnet til 7,6 prosent i netto mengde faklet hydrokarboner, og 6,8 prosent i total mengde faklet i 2010. Total mengde faklet inkluderer også mengde nitrogen i fakkel.

Klif tar usikkerhetsberegningene til etterretning.

Vurdering av faktorer

For kildestrøm 2 har bedriften, i tråd med tillatelsen, benyttet standard utslippsfaktor og standard oksidasjonsfaktor ved beregningen av det kvotepliktige utslippet.

I henhold til tillatelsen skal det benyttes bedriftsspesifikk utslippsfaktor i kildestrøm 1, 3 og 4 ved beregningen av det kvotepliktige utslippet.

TENAS har rapportert faktorer og usikkerhet i faktorene for disse kildestrømmene. De rapporterte dataene fremgår i tabellen nedenfor. Der fremgår også kravet til prøvetakningsfrekvens som er stilt i tillatelsen.

Kildestrøm -nr	Kildestrøm	Bedrifts-spesifikk utslippsfaktor (tonn CO ₂ /Sm ³)	Prøvetakings-frekvens (krav i tillatelsen)	Rapportert antall prøver	Rapportert usikkerhet (prosent)
1	Brenngass	0,002710	Månedlig	10	0,41
3	HP fakkelgass	0,003730	-	-	-
4	LP fakkelgass	0,003730	-	-	-

Prøvetaking og usikkerhet

Kildestrøm 1 (brenngass)

Bedriften har, i tråd med tillatelsen, tatt månedlige prøver av brenngassen i 2010. Prøvene blir tatt med en strømningsproporsjonal prøvetaker. TENAS informerer i sitt oversendelsesbrev om at prøven som TENAS tok i mai ikke var gyldig pga overtrykk. TENAS tok derfor spotprøver, og benyttet snittet av disse i beregningene for mai. TENAS har ikke prøve for desember pga problemer med prøvetakeren, og prøven for november ble forkastet fordi den var for høy (prøven for oktober ble benyttet isteden). Det er tatt spotprøve i juni pga nedstengning. Alle prøvene er sendt til det akkrediterte laboratoriet Intertek Westlab for analyse.

MetroPartner har for TENAS beregnet usikkerheten i utslippsfaktoren for brenngass. Usikkerheten i utslippsfaktoren er beregnet for hver måned, da fordelingen mellom komponentene varierer noe fra måned til måned. Ut fra de månedlige usikkerhetsverdiene er det beregnet et veid årssnitt for usikkerheten i 2010. Det veide årssnittet er beregnet til 0,41 prosent på volumbasis. I MetroPartners rapport er usikkerheten beregnet ut fra 10 månedlige gassprøver og en spotprøve. Klif har problemer med å kjenne igjen data for utslippsfaktorer i vedleggene og det TENAS har lagt til grunn for kvotepliktige utslipp. TENAS opplyser imidlertid i e-post av 18. mars 2010 at usikkerheten er beregnet basert på 2010-data.

I MetroPartners beregninger klarer vi ikke å se hvilken usikkerhet i analysen som benyttes. Analyseusikkerhet består normalt av usikkerhet i kalibreringsgass og instrumentusikkerhet. Intertek Westlab er akkreditert. Vi legger dermed til grunn at TENAS kjenner hvilken analyseusikkerhet laboratoriet er akkreditert for. Ved neste års rapportering ber vi om at analyseusikkerheten kommer tydelig frem.

Kildestrøm 3 og 4 (HP fakklegass og LP fakklegass)

TENAS har benyttet standard utslippsfaktor for beregning av utslipp fra kildestrøm 3 og 4 for 2010 istedenfor simulert utslippsfaktor. For kildestrømmene 3 og 4 skulle TENAS, i tråd med tillatelsen, benyttet en egen beregningsmodell utarbeidet av Christian Michelsen Research (CMR). Bedriften informerte i sitt brev av 1. februar 2010 om at de ønsket å benytte CMR-beregningsmodellen for bestemmelse av utslippsfaktor fra 2010 for kildestrøm 3 og 4 (HP- og LP-fakklegass), og fikk tillatelse til dette i vårt vedtak av 5. juli 2010. TENAS informerte videre om at de har fått utarbeidet bedriftsspesifikke utslippsfaktorer for fakklegass på Gyda i henhold til sitt brev av 1. februar 2010 og at de hadde som intensjon å rapportere i henhold til dette for 2010. TENAS oppgir at årsaken til at de ikke har tatt i bruk metoden er tekniske problemer.

TENAS har dermed ikke rapportert i henhold til tillatelsen. Klif aksepterer imidlertid at TENAS har benyttet standard utslippsfaktor for kildestrøm 3 og 4.

TENAS opplyser om at de vil benytte denne modellen for beregning av utslippene fra og med 1. januar 2011, i henhold til utslippstillatelsen.

Kvotepliktig utslipp

TENAS har i 2010 hatt avvik fra tillatelsen til kvotepliktig utslipp og klimakvoteforskriften. Klif finner likevel å kunne legge bedriftens rapporterte data til grunn ved beregningene av bedriftens kvotepliktige klimagassutslipp.

Dette gir følgende kvotepliktige utslipp i 2010:

Kildestrømnr	Kildestrøm	Aktivitetsdata	Utslippsfaktor	Kvotepliktig utslipp (tonn)
1	Brenngass	18 536 665 Sm ³	0,00271 tonn/Sm ³	50 234,36
2	Diesel	1 675 tonn	3,17 tonn/tonn kildestrøm	5 309,75
3	HP fakklegass	669 366 Sm ³	0,00373 tonn/Sm ³	2 496,74
4	LP fakklegass	356 104 Sm ³	0,00373 tonn/Sm ³	1 328,27
Totale kvotepliktige utslipp				59 369,12

I utregningene er det benyttet flere siffer enn det som kommer fram i denne tabellen. Resultatet av multiplikasjon og summeringer av parametre oppgitt i tabellen kan derfor avvike noe.

Klif påpeker at dersom virksomheten ved rapporteringen har gitt feilaktige opplysninger om forhold som kan påvirke utslippstallet, vil dette kunne føre til brudd på oppgjørsplikten etter klimakvoteloven § 13. Dette vil igjen kunne gi grunnlag for illeggelse av overtredelsesgebyr tilsvarende 100 euro for hvert tonn rapporteringspliktig utslipp som det ikke leveres inn kvoter for, jf klimakvoteloven § 21.

3. Vedtak om godkjenning av kvotepliktige utslipp

Klif har gjennomgått den innsendte rapporten og finner å kunne legge til grunn innrapporterte utslippstall når kvoteplikten skal gjøres opp 30. april 2011. Bedriften har hatt et kvotepliktig utslipp på 59 369 tonn CO₂ i 2010. Vedtaket om godkjenning av rapport om kvotepliktige utslipp er hjemlet i klimakvoteloven § 17 første ledd.

4. Oppgjør av kvoteplikten

Innen 30. april 2011 må alle kvotepliktige virksomheter overføre det antall kvoter som svarer til virksomhetens kvotepliktige utslipp i 2010 til Statens oppgjørskonto i kvoteregisteret, jf. § 13 i klimakvoteloven. For TENAS innebærer dette at 59 369 kvoter skal overføres fra bedriftens driftskonto i kvoteregisteret til Statens oppgjørskonto. Vi har registrert bedriftens kvotepliktige utslippstall i kvoteregisteret. Se punkt 4.5.2 i kvoteregisterets brukermanual for mer informasjon. Brukermanualen kan lastes ned fra www.kvoteregister.no.

Tilgang til meny for innlevering av kvoter til oppgjør åpnes mandag 11. april 2011. Vi minner om at bedriftens driftskonto nå er tilknyttet en tilleggsrepresentant (AAR). Vedkommende person må godkjenne overføringen initiert av primær (PAR) eller sekundær kontorepresentant (SAR) innen oppgjørsfristen 30. april.

Vi gjør oppmerksom på at manglende overholdelse av oppgjørsfristen vil føre til at virksomheten ilegges et overtredelsesgebyr på 100 euro pr kvote som ikke er innlevert, jfr. klimakvoteloven § 21.

5. Gebyr

Klifs behandling og godkjenning av utslippsrapporten er omfattet av en gebyrordning, jf. § 5-5 i klimakvoteforskriften. Basert på vår ressursbruk i forbindelse med behandling og godkjenning av rapporten er det fastsatt en gebyrsats etter høy gebyrklasse. Bedriften skal derfor betale et gebyr på kr. 30 000,-.

Faktura vil bli ettersendt.

6. Klage

Vedtaket om godkjenning av rapport, herunder også fastsettelse av gebyrsats, kan påklages til Miljøverndepartementet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Klif.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at godkjenningen av den kvotepliktige utslippsrapporten ikke skal legges til grunn ved oppgjør av kvoteplikten 30. april 2011.

Opplysninger om saksbehandlingsregler og andre regler av betydning for saken vil vi kunne gi på forespørsel.

8. Oppsummering

Klif godkjenner TENAS' rapport om kvotepliktige utslipp i 2010. Vedtaket er hjemlet i klimakvoteloven § 17 første ledd.

Bedriften har følgende oppfølgingspunkter:

- Bedriften skal redegjøre innen 1. juni 2011 for hvilke tiltak de skal gjennomføre for å få redusert usikkerheten i måling av aktivitetsdata for kildestrøm 3 (HP fakkeltgass).
- Dersom det skal trekkes fra nitrogen i fakkeltgass, må det søkes om endring av tillatelsen for de kildestrømmene det er relevant.

TENAS ilegges et gebyr på kr 30 000,- for vår behandling av utslippsrapporten.

Vedtaket om godkjenning av rapport og fastsettelse av gebyrsats, kan påklages til Miljøverndepartementet.

Med hilsen

Trine Berntzen
prosjektleder

Hilde Knapstad
saksbehandler

Kopi:

Oljedirektoratet v/Steinar Vervik, Postboks 600, 4003 Stavanger
Petroleumstilsynet, Postboks 599, 4003 Stavanger